

Laxå kommun
kommun@laxa.se

Rektorn vid Finnerödja skola
peter.johansson@laxa.se

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn i Finnerödja skola
i Laxå kommun

Tillsyn i Finnerödja skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Laxå kommun under Vintern 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Finnerödja skola besöktes av Skolinspektionen den 30-31 januari 2013.

Fakta om skolan

Finnerödja skolan har elever i förskoleklass, totalt 10 elever, samt 79 elever i årskurserna 1–6. Skolan är belägen i orten Finnerödja, ca en mil från centralorten Laxå. I anslutning till skolan finns ett fritidshem med 26 elever. Klasserna är till stor del åldersblandade, fördelade på årskurs 1, som har viss verksamhet gemensam med förskoleklassen, årskurserna 2–3, årskurs 4, samt årskurserna 5–6. Vid skolenheten finns också en integrerad elev som är inskriven i grundsärskolan. Enheten leds av en rektor som tillika är rektor för Centralskolan i Laxå. Nuvarande rektor tillträdde under oktober månad föregående hösttermin.

Årskurs 6 fick sina första terminsbetyg höstterminen 2012 och betygsresultaten visar en spridning mellan betygsstegen B–E. I musik gavs samtliga elever betyget E. Vid de nationella ämnesproven vårterminen 2012 låg resultaten för årskurs 3 mellan 48 och 100 procent av kravnivån. På så gott som samtliga delmoment var resultaten något eller betydligt sämre än riksgenomsnittet. Skolans egen bedömning av måluppfyllelsen för årskurs 3 anger att 90 procent uppfyllde kunskapskraven i svenska, medan samtliga uppfyllde kunskapskraven i naturorienterande och samhällsorienterande ämnen. För övriga ämnen anges inga resultat. Resultat för ämnesproven för årskurs 6 under samma period anges inte i den nationella statistiken. Skolan själv har, vid tillsynstillfället, inte kunnat presentera några resultat från vare sig nationella prov eller måluppfyllelse enligt kunskapskraven för årskurs 6 under tidigare terminer, med hänvisning till en turbulent personalsituation.

Helhetsbedömning

Finnerödja skola har en verksamhet som präglas av den lilla skolans informella kultur och närhet till kontakter med varandra och föräldrarna.

Skolan har flera engagerade och kompetenta lärare som lägger stort fokus på sin pedagogiska undervisning i klassrummet. Samtidigt saknas ett systematiskt kvalitetsarbete som kan vägleda lärarna i arbetet mot bättre kunskapsresultat och ett mera förebyggande, snarare än reaktivt, värdegrundsarbete. Kollegiet behöver tillsammans med rektorn lyfta frågor om undervisningsmetoder, ledarskap och förhållningssätt, samt samordning av olika ämnen.

Det finns vidare en osäkerhet bland lärarna om hur de ska arbeta med processen när de uppmärksammat att en elev kan behöva särskilt stöd för att få möjlighet att nå kunskapskraven. Det innefattar en villrådighet om hur beslutsgången ser ut i en utredningsprocess. Detta påverkar elevernas möjlighet att få det stöd de behöver och har rätt till.

Verksamheten vid fritidshemmet som är anknutet till Finnerödja skola, styrs till stor del av personalsituationen, vilken uppfattas minska möjligheten till flexibilitet och öka sårbarheten i planeringen. Det innebär också få planerade aktiviteter. Fritidshemsverksamheten präglas av att fri lek bär upp elevernas tid på fritidshemmet, istället för att de nationella målen är utgångspunkten. Det framkommer också en brist på samverkan mellan skola och fritidshem i syfte att skapa en berikande verksamhet som kompletterar skolan innehållsmässigt. Här behöver rektorn ta ett särskilt ansvar för att utveckla verksamheten så att den inriktas mot att stimulera elevernas utveckling och lärande på sätt som kompletterar skolans utbildning.

I skolans "hjärta" finns ett utmärkt skolbibliotek som också används som ortens bibliotek.

De flesta av de brister som Skolinspektionen redovisade i sin tillsyn 2009 kvarstår och återkommer i föreliggande beslut. Flera rektorsbyten har satt spår i verksamhetens ledning och utvecklingsarbetet, och har överlag påverkat ledningen och styrningen av skolan och fritidshemmet negativt. Det är mycket viktigt att rektorn och huvudmannen nu förmår skapa en kontinuitet i skolans pedagogiska ledarskap och det systematiska kvalitetsarbetet så att utbildningen kan utvecklas.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Laxå kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 7 juni 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Laxå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Rektorn måste se till att grundskolans undervisning samordnas i olika ämnesområden så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som helhet.
- Skolan och fritidshemmet måste utveckla ett medvetet arbete för att motverka traditionella könsroller.
- Rektorn måste ta ansvar för att fritidshemmet och skolan samverkar så att varje elevs utveckling och lärande berikas i fritidshemmet och skapar en verksamhet som kompletterar skolan innehållsmässigt.

Motivering

Det framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att arbeta tematiskt med större kunskapsområden i en helhet.

I Finnerödja skola arbetar varje lärare för sig med sina egna ämnen. Det förekommer i någon mån att ämnen i en klass samordnas tematiskt, men det framgår av tillsynen att det saknas strategier för att arbeta med sådana arbetssätt i syfte att ge eleverna möjlighet att se samband mellan kunskapsområden.

Utbildningen ska, utifrån skollagens portalparagraf, utformas i enlighet med grundläggande demokratiska värderingar, varav jämställdhet är en del. Läroplanen anger att skolan och fritidshemmet aktivt och medvetet ska främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter och har därför ett ansvar att arbeta för att motverka traditionella könsmonster. Vidare anges i läroplanen att skola och fritidshem ska ge utrymme för eleverna att pröva och utveckla förmågor och intressen oberoende av könstillhörighet. En del i det, anger läroplanen, är att vara medveten om hur förväntningar och krav som ställs på eleverna bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är manligt och kvinnligt.

Det finns inget medvetet arbete kring jämställdhet på skolan och lärarna säger sig använda "sunt förnuft", snarare än bygga ansvaret att motverka traditionella könsmonster på en vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Ingen kan heller uppge hur könsfördelningen bland eleverna totalt ser ut eller om undervisningen i olika ämnen i någon mening problematiseras utifrån genusaspekter så att eleverna får möjlighet att kritiskt diskutera och arbeta med frågor om könsmonster i samhället. Kunskap om hur de kan arbeta med jämställdhet med eleverna saknas även hos personalen i fritidshemmet.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver se till att det finns möjlighet att samordna undervisning i olika ämnesområden för att eleverna ska kunna se helheten i kunskapsområden. Vidare behöver rektorn försäkra sig om att personalen har kunskap och kompetens kring frågor om jämställdhet. Detta för att arbeta med att motverka traditionella könsmonster i skolan och på fritidshemmet ska kunna bli ett integrerat arbete i den vardagliga praktiken, som syns i planering, uppföljning och utveckling av undervisningen och värdegrundsarbetet.

Det framkommer också en brist på planering och genomförande av samverkan mellan fritidshemmet och skolan i syfte att fritidshemmet ska skapa en berikande verksamhet och kunna komplettera skolan innehållsmässigt. Detta behöver åtgärdas.

Författning

1 kap. 5 § och 14. kap, 2 § Skollagen

Lgr 11, avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag; avsnitt 2.2 Kunskaper; avsnitt 2.5, Övergång och samverkan, 2.8, Rektorns ansvar

Trygghet, studiero och en god miljö

Bedömning

Laxå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet, studiero och en god miljö.

- Huvudmannen måste se till att rektorn och skolan tydliggör och systematiserar arbetet för att motverka kränkande behandling och att den årliga planen uppfyller författningarnas krav så att den blir ett verktyg i värdegrundsarbetet.

- Ordningsreglerna för skolan har inte utarbetats under medverkan av eleverna och följs inte upp vid skolan och fritidshemmet.

Motivering

Av skollagen framgår att det för varje särskild verksamhet ska bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. I detta ingår att varje år upprätta en plan mot kränkande behandling som ger en översikt över vilka åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever som ska vidtas och hur planerade åtgärder från föregående år har genomförts.

Plan mot kränkande behandling

På Finnerödjaskolan finns en plan kallad Trygghetsplanen, som uppges vara nyligen ändrad, men den är inte daterad och det framgår inte vem som upprättat planen. Planen innehåller grundläggande information om diskrimineringsgrunder och lagstiftning angående kränkande behandling. Det finns en upprättad ansvarsfördelning och rutiner för att hantera situationer när en elev blivit kränkt. Det saknas beskrivning av åtgärder som ska genomföras under året och som bygger på en analys av en kartläggning av aktuell situation vid skolan och fritidshemmet, till exempel riskzoner inom skol- och fritidshemsområdet, eller riskmoment under vistelsetiden i skola respektive fritidshem. Det framgår inte heller vilka åtgärder som behöver vidtas inom respektive verksamhet – fritidshem och skola.

I intervjuerna med personal framskyntar också en omedvetenhet om hur, var och när kränkningar kan ske, i synnerhet när det gäller fritidshemmet, medan eleverna tydligt kan beskriva incidenter och situationer med konflikter i återkommande sammanhang. För skolans del är det uppenbart att lärarna lägger mycket energi och tid på att reaktivt bemöta och hantera situationer som uppstår. Det kan gälla till exempel beteenden mot varandra i elevgruppen. Det framgår vidare att eleverna upplever såväl bråk och tillmälen under lektioner som på raster och att kränkningar förekommer. Som disciplinåtgärd använder flera lärare ett eget system med "streck" som innebär att en elev som använder svordomar, eller stör lektioner kan få upp till fem streck varefter läraren ska ringa till föräldrarna. Under föregående år har skolan lagt ner ett omfattande arbete på att hantera och åtgärda konflikter och kränkningar i ett par av klasserna. Detta arbete är nu i en uppföljningsfas. I den skolenkät som vårdnadshavare får besvara inför Skolinspektionens tillsyn, framgår att resultatet av frågor om trygghet och studiero ligger mycket lågt, det vill säga inte anses vara bra.¹

Det finns brister i det förebyggande arbetet och det saknas ett samlat grepp för att arbeta med värdegrundsfrågorna och förhållningssätt till varandra mera långsiktigt. I

¹ För enkätfrågor, se www.skolinspektionen.se. Svaren redovisas endast när antalet som svarat överstiger 65 procent och/eller är minst 20 svarande på varje påstående, varför inga resultat finns för elever och personal på Finnerödja skola.

den så kallade Trygghetsplanen framgår inte hur skolan avser att arbeta vare sig förebyggande, utredande eller uppföljande med dessa problem.

I planen framgår inte heller om skolan gjort någon uppföljning av hur föregående års tänkta åtgärder har genomförts. Vid intervjuerna framgår vidare att planen inte uppfattas som ett levande redskap i värdegrundsarbetet.

Skolinspektionen bedömer därför att Finnerödja skola måste utarbeta en långsiktig strategi för sitt värdegrundsarbete och beskriva hur man avser genomföra och följa upp arbetet, i en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav och som kan bli ett stöd och ett redskap i den dagliga praktiken.

Ordningsregler

Det råder en oklarhet bland lärare och elever om vad som är Finnerödja skolas ordningsregler. I de olika klassrummen finns det uppsatt anslag med trivselregler för den enskilda klassen och det finns på flera platser anslag som handlar om värdegrundsbase-erade regler. Graden av implementering och tillämpning av de skriftliga regler som finns på olika nivåer framgår inte. Ordningsregler ses av lärarna som något som är överordnat och måste brytas ner till klassrumsregler, men eleverna uppfattar sig inte vara delaktiga i att ta fram reglerna. Det finns vid tillsynen inte heller något fungerande elevråd vid skolan. Däremot tydliggör eleverna i intervjuerna att de anser att ordningsregler är något viktigt och borde diskuteras mera, för att bidra till att minska bråk bland annat.

Skolinspektionen bedömer därför att rektorn måste se till att eleverna medverkar i arbetet med att ta fram ordningsregler för skolan och att ordningsreglerna följs upp såväl i skolan som på fritidshemmet.

Författning

5 kap. 5 § och 6 kap. 6-8 §§ Skollagen

Lgr 11 avsnitt 1. Skolans värdegrund och uppdrag; avsnitt 2.1. Normer och värden

Särskilt stöd

Bedömning

Laxå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektor måste se till att behov av särskilt stöd skyndsamt utreds när en elev befaras att inte kunna nå de kunskapskrav som lägst ska uppnås och att beslut om åtgärdsprogram fattas och följs upp i enlighet med bestämmelserna.
- Rektor måste försäkra sig om att de elever som har behov av det får studiehandledning på modersmålet.

Motivering

Av skollagen framgår att en skyndsamt utredning ska göras när det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås enligt kursplanerna. Rektorn ansvarar för att det finns rutiner för hur sådana behov uppmärksammas och anmäls till rektor. När en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska denna

få sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska då utarbetas för eleven. Åtgärdsprogrammet ska beslutas av rektorn.

Åtgärdsprogram

Åtgärdsprogrammet, med innehåll, utgör ett beslut som ska dateras och undertecknas av beslutsfattaren. Rektor kan överlåta denna beslutanderätt, förutom i de fall stödet innebär särskild undervisningsgrupp/enskild undervisning eller anpassad studiegång. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet, liksom ett beslut om att eleven inte behöver särskilt stöd, kan båda överklagas. I beslutet ska det tydligt framgå information om vårdnadshavares rätt att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd (besvärshänvisning).

På Finnerödja skola finns en stor osäkerhet i lärargruppen om hur arbetsgången ska gå till när en elev befaras behöva särskilt stöd. Det gäller såväl anmälan till rektor, vem som ska utreda behovet, när åtgärdsprogram ska upprättas, som vem som ska skriva åtgärdsprogrammet och ta beslut om detsamma. Det finns en stor tilltro till den så kallade elevvårdsgruppens ansvar i detta avseende. Tillsynen visar att Finnerödja skola saknar fungerande rutiner för att säkerställa att alla elever som behöver särskilt stöd av olika slag, får det.

Lärarna känner sig lämnade ganska ensamma när det gäller de elever de uppfattar kan behöva särskilt stöd. De försöker först hantera sådana frågor i arbetslaget, som träffas en gång per vecka. Går problemet inte att lösa där, förs frågan vidare till elevvårdsgruppen, där rektor deltar. Elevvårdsgruppen, som också har en specialpedagog, har möte en gång per månad, men uppfattningen är att återkopplingen därifrån brister och att eleven kan bli utan det stöd eleven behöver.

Skolinspektionen har granskat ett antal åtgärdsprogram som saknar såväl underskrift som uppgift om vem som upprättat dem. Insatserna som beskrivs fokuserar på brister hos eleven snarare än hur elevens behov av stöd ska tillgodoses. Ibland saknas också tydlig koppling mellan elevens behov och de kunskapskrav eller andra mål i läroplanen och kursplanen som eleven ska nå. Uppgifter om hur uppföljning ska ske saknas ofta. Det finns inte heller någon besvärshänvisning om rätten att överklaga i åtgärdsprogrammen.

Finnerödja skola har en relativt nytillträdd rektor som har uppmärksammat bristen på rutiner och presenterar vid tillsynsbesöket ett utkast till rutin för skolans fortsatta arbete med särskilt stöd.

Studiehandledning på modersmålet

Skolförordningen anger att elever som behöver det ska få studiehandledning på sitt modersmål. Detta är en del av det särskilda stöd som kan ges till elever. På Finnerödja skola finns en okunskap om rättigheten att kunna få studiehandledning på modersmålet, trots att det finns elever med annat modersmål på skolan. Därmed har lärarna och rektorn inte heller tagit ställning till om elever med annat modersmål än svenska, kan behöva studiehandledning på sitt modersmål.

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste säkerställa att arbetet med särskilt stöd fungerar rättssäkert. Det innebär att rektorn måste se till att behov skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas och att dessa uppfyller författningarnas krav så att de blir ett reellt stöd för eleven att kunna nå målen för utbildningen. Vidare måste huvudmannen och rektorn se till att samtliga lärare är förtrogna med bestämmelserna om särskilt stöd och de rutiner som Laxå kommun och rektorn utarbetar och som arbetet ska ske utifrån.

Författning

3 kap. 8–10 §§ och 28 kap. 16 § pkt 1, Skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Laxå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn måste ta ansvar för lärarnas och fritidshemspersonalens behov av och rätt till kontinuerlig pedagogisk ledning för att säkerställa att verksamheten inriktas mot de nationella målen.
- Rektorn måste ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta dokumenteras samt att konstaterade utvecklingsbehov redovisas till huvudmannen
- Rektorn måste säkerställa att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Motivering

Pedagogisk ledning

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektor har enligt skollagen ansvar för utveckling av utbildningen. Skollagen, såväl som läroplanen, anger att rektor har ansvar som pedagogisk ledare för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektor har ansvar för utbildningens resultat.

Sedan mitten av höstterminen 2012 finns en ny rektor på skolan. Denne har påbörjat arbetet med att kartlägga brister och delvis börjat rätta till dem.

Tillsynen på Finnerödja skola visar dock på att lärarna och övrig personal över tid inte fått den pedagogiska ledning för sitt arbete, med stöd och samordning, som rektor ska ansvara för. Detta har satt spår i verksamheten på så sätt att det saknas ett sammanhållet och systematiskt utvecklingsarbete av det pedagogiska arbetet och som gör att arbetet blir beroende av varje lärares individuella insatser. Lärarna känner sig lämnade till att göra individuella avvägningar snarare än att de arbetar utifrån ett gemensamt för-

hållningssätt och med pedagogiskt ledarskap. På fritidshemmet är arbetet utifrån de nationella målen och styrdokumentet svagt och styrs istället av personalsituationen.

Systematiskt kvalitetsarbete och utveckling av utbildningen

Rektorn har också ansvar för skolenhetens kvalitetsarbete och för att kvalitetsarbetet dokumenteras. Dokumentationen bör innehålla information om skolans resultat och måluppfyllelse, analyser och bedömningar, identifierade förbättringsområden och beslut om förbättringsåtgärder.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Tillsynen visar att det saknas ett systematiskt kvalitetsarbete på Finnerödja skola, som involverar lärare, elever, övrig personal och rektor. Det finns till exempel inga tillgängliga resultatuppföljningar på skolan och lärarna känner inte till de nationella uppföljningar som Skolverket gör. Varje lärare är förtrogen med resultat inom sina ämnen men det saknas resultat, bedömningar och analyser på en övergripande nivå. Det saknas också resultat fördelat mellan flickor och pojkar. Därmed finns inte relevanta underlag för att fatta välgrundade beslut om åtgärder för att utveckla utbildningen.

Skolinspektionen bedömer sammanfattningsvis att pedagogisk ledning och systematiskt kvalitetsarbete väsentligt måste förstärkas på Finnerödja skola så att utbildningen kan utvecklas.

Författning

2 kap. 9 § och 4 kap. 4–5 §§, 6 §§ Skollagen
Lgr 11, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar

Fritidshemmets uppdrag och innehåll

Bedömning

Laxå kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Fritidshemmets uppdrag och innehåll.

- Rektorn måste säkerställa att fritidshemmet erbjuder en verksamhet som stimulerar elevernas utveckling och lärande så att verksamheten medverkar till att läroplanens kunskapsmål kan uppnås.

Motivering

Skollagen anger att fritidshemmets verksamhet ska komplettera utbildningen i förskoleklassen och grundskolan. Fritidshemmet ska stimulera elevens utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen i fritidshemmet ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov, samt främja allsidiga kontakter och social gemenskap.

Fritidshemmet genomför få planerade aktiviteter med läroplanen som utgångspunkt. Verksamheten präglas av att fri lek bär upp elevernas tid på fritidshemmet, istället för att de nationella målen är utgångspunkten. Det framkommer också en brist på samverkan mellan skola och fritidshem med syfte att skapa en berikande verksamhet som kompletterar skolan innehållsmässigt. Personalsituation på fritidshemmet uppges utgöra hinder för att bedriva en genomtänkt verksamhet. Istället beskriver personalen att de får ägna tiden till att hålla eleverna lugna så att de inte "springer runt". De aktiviteter som genomförs är av ad-hoc karaktär. Rektor har här ett stort ansvar att leda och organisera verksamheten på fritidshemmet så att eleverna får en stimulerande verksamhet i enlighet med läroplanens intentioner.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att fritidshemmet måste utveckla sitt arbete och samverka med skolan, så att verksamheten utmärks av en ambition att komplettera skolan och ge eleverna en berikande vistelse utifrån målen i läroplanen.

Författning

14 kap. 2 § Skollagen

Lgr 11, avsnitt 2.2, Kunskaper; samt avsnitt 2.8, Rektorns ansvar

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Laxå kommun en anmärkning.

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna omfattar inte alla ämnen eleverna fått undervisning i.
- I de individuella utvecklingsplanerna framgår inte vilka insatser skolan behöver göra för att eleven ska få möjlighet att nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Läraren ska enligt skollagen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan dels ge omdömen om elevens utveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eleven får undervisning i, dels göra en sammanfattning av vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras skriftligt i utvecklingsplanen.

Av Skolverkets Allmänna råd "Utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen" (SKOLFS 2012:16), framgår att skriftliga individuella utvecklingsplaner konkret bör beskriva vilka insatser som skolan ska göra, och vad eleven och vårdnadshavaren kan göra, för att eleven ska ha framgång i skolarbetet.

Lärarna i Finnerödja skola genomför utvecklingssamtal varje termin. Skolinspektionen har tagit del av exempel på skriftliga individuella utvecklingsplaner som utarbetats på skolan i samband med utvecklingssamtalen.

Av de exempel på skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av framgår att eleverna i årskurser 6 inte får omdömen i varje ämne de undervisas i. Det saknas omdömen i samtliga naturorienterande och samhällsorienterande ämnen. Dessutom saknas skriftligt omdöme i svenska, vilket gäller även lägre årskurser.

Skolans arbete med de individuella utvecklingsplanerna behöver också utvecklas så att det tydligt framgår vilka insatser skolan behöver göra för att eleven ska nå kunna kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Ansvaret för genomförandet tycks i de planer Skolinspektionen granskat, vila alltför mycket på eleven själv. Det behöver tydligare framgå på vilket sätt skolan avser att ta ansvar för genomförandet så att det överensstämmer med författningarna.

Skolinspektionen förutsätter att Laxå kommun åtgärdar bristen, varför ingen redogörelse av åtgärderna behöver lämnas till Skolinspektionen.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Lgr 11, avsnitt 2.4 Skola och hem

Personalkompetens

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Huvudmannen och rektorn ser inte till att personalen vid skolenheten får möjlighet till kompetensutveckling.

Motivering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att personalen får möjlighet till kompetensutveckling och att de har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. I läroplanen anges att rektor har ett särskilt ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Vid tillsynen framkommer att det för närvarande råder totalt stopp för all kompetensutveckling som genererar kostnader i kommunen. Detta har inträffat återkommande under flera år, med hänvisning till kommunens ekonomiska situation. Viss internutbildning har genomförts, bl. a när det gäller betyg och bedömning. Det framkommer i tillsynen av Finnerödja skola att det finns kompetensutvecklingsbehov för att kunna säkerställa att all pedagogisk personal kan arbeta med de nationella styrdokumenterna och andra föreskrifter för skolväsendet som utgångspunkt för sin undervisning, så att de ska kunna utföra sina uppgifter professionellt. Skolinspektionen konstaterar att det inte finns någon långsiktig planering för hur huvudmannen och rektorn tänker tillgodose behoven av kompetensutveckling för personalen i förskoleklass, grundskola och fritidshem.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att det är viktigt att rektorn och huvudman-
nen planerar för hur behoven av nödvändig kompetens ska säkerställas.

Föfattning

2 kap. 34 § skollagen

Lgr 11, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredarna Inga-Lill Nilsberth, Mikael
Ejerblom, Ingela Djurberg och Yvonne Hoffmann.

På Skolinspektionens vägnar

Gunnar Olausson

Enhetschef

IngBeth Larsson

Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).